

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 14-15 жовтня 2022 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. — 163 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського». Протокол № 4 від 27.10. 2022 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2022

Ольга СЛУЦЬКА

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського»*

Науковий керівник Оксана Горожанкіна

*кандидат педагогічних наук, доцент
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського»*

ЗМІСТ І КОМПОНЕНТНА СТРУКТУРА ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Музика – художньо-образне й емоційне явище, котре розгортається в часі, що завдяки теорії Б. Асаф'єва стало аксіоматичним. Для інтерпретації музичних творів, як віддзеркалення композиторського задуму, майбутньому фахівцеві недостатньо їх проаналізувати, усвідомити, зрозуміти їх смисловий комплекс. Необхідним є художньо-образне осмислення власної виконавської концепції.

Питання, пов'язані з характеристикою художнього образу та формуванням художньо-образного мислення особистості, що сприймає музичне мистецтво, займалися і продовжують вивчати такі дослідники, як К. Барановська, Н. Батюк, Т. Грінченко, Н. Кривошея, О. Паталайко, Е. Печерська, О. Рудницька, М. Шепельська, О. Щолокова та ін. Як зазначають науковці – це структура художньої свідомості особистості, спосіб і простір художнього освоєння світу, існування та спілкування в мистецтві музики.

Аналіз наукової літератури дав змогу дійти висновку, що художньо-образне мислення майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва – це складний емоційний процес пізнання та оцінки музичних творів, що має синтетичний характер і складається з аналітичних та емоційно-експресивних структурних елементів.

Перцептивно-емоційний компонент передбачає емоційне ставлення до інтерпретації музичних творів, виразність емоційної реакції, сформованість слухових уявлень і слухового контролю, а також здатність до емоційної рефлексії та оперування художніми уявленнями й асоціаціями.

Характеристикою художньо-виконавських умінь майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва, усвідомленості виконання інтерпретаційних завдань слід вважати комплекс перцепції, націлений на збереження і переробку музичної інформації. Даний комплекс складається з процесу запам'ятовування та відтворення художньо-інтерпретаційної інформації. При цьому важливим є комплекс переробки даної інформації, оскільки музика відрізняється цілим

рядом специфічних відмінностей щодо тлумачення музичного тексту, зокрема мова йде про рівень розвиненості музичного слуху, музично-ритмічної здібності, емоційної чуйності, музичної пам'яті, музичної уяви майбутніх фахівців тощо.

У загальному сенсі, перцептивно-емоційний компонент художньо-образного мислення – це вираження емоцій і почуттів виконавськими засобами (рухово-технічними та інтонаційно-виразними), які є в тому чи іншому обсязі у виконавському «багажі» кожного майбутнього фахівця в галузі музичного мистецтва.

Когнітивно-аналітичний компонент характеризується сформованістю фахових музичних та інтерпретаційних знань у процесі вивчення, засвоєння і розуміння художньо-мовної, образної структури музичних творів, розвиненістю художньо-пізнавальних здібностей майбутніх фахівців і здатності до аналізу й оцінки музичних творів, ступенем художньої ерудиції та інформованості в галузі музичного мистецтва.

Дана складова художньо-образного мислення інтегрує: багатогранність художнього образу музичного твору, його тримірний простір, що виникає на перетині авторської, виконавської та слухацької інтерпретації, створюючи «транстекст» – художньо-когнітивну структуру твору; розуміння ментальних традицій того чи іншого музично-історичного періоду, його художньої культури шляхом формування образної художньо-інтонаційної репрезентації певного музичного стилю або композиторської школи; розвиток музичного мислення і сприйняття як складових специфічної музично-виконавської художньої когнітивності; формування власного індивідуального стилю виконання як можливості самовираження на основі особистісного художньо-когнітивного досвіду.

Художньо-інтерпретаційний компонент художньо-образного мислення віддзеркалює прагнення майбутніх фахівців до творчого самовираження в інтерпретаційній діяльності через вербалізацію художніх умовиводів, прояв інтерпретаційної самостійності та відповідності «перекладу» образного змісту музичного твору з художньої мови на вербальну. Даний компонент характеризує рівень володіння здобувачами музично-виконавськими вміннями і навичками, що дозволяє вирішувати складні творчі завдання, зокрема – визначати і транслювати емоційний та художньо-образний зміст музичних творів через пошук оптимального балансу між музично-образним мисленням і його адекватно-творчим технічним утіленням, удосконалення художньо-технічної координації, готовність виконавського апарату до реалізації художньо-образного проєкту інтерпретації музичного твору.

Отже, художньо-образне мислення майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва – це процес інтегрального інтелектуально-чуттєвого узагальненого

пізнання, віддзеркалення та оцінки явищ у сфері музичного виконавства. Даний феномен формується в процесі виконавської підготовки на ґрунті логічної та емоційної складових під час створення художньо-виконавської інтерпретації, тому його структурними компонентами слід уважати: перцептивно-емоційний, когнітивно-аналітичний і художньо-інтерпретаційний.

Ван ЦЗІНЮАНЬ

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

Науковий керівник І. Левицька

*кандидат педагогічних наук, доцент
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ УЯВИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

***Анотація.** Автором розглядається питання розвитку творчої уяви майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва в процесі фортепіанної підготовки. Доведено, що ефективний розвиток творчої уяви майбутніх фахівців у галузі музичного мистецтва здійснюється на основі діяльності образного мислення та за допомогою спеціально організованої роботи, яка передбачає використання творчо-пошукових й аналітико-синтетичних прийомів.*

***Ключові слова:** творча уява, методи розвитку творчої уяви, форми роботи з музичними творами, цілісне художнє уявлення.*

DEVELOPMENT OF CREATIVE IMAGINATION OF FUTURE SPECIALISTS IN THE FIELD OF MUSICAL ART

***Abstract.** The author deals with the development of creative imagination of future specialists in the field of musical art in the process of piano training. It has been proved that the effective development of the creative imagination of future specialists in the field of musical art is carried out on the basis of the activity of imaginative thinking and with the help of specially organized work that involves the use of creative-research and analytical-synthetic techniques.*

***Keywords:** creative imagination, methods of developing creative imagination, forms of working with musical works, holistic artistic representation.*